

Kommunalförbundet Norrbottens läns Kollektivtrafikmyndighet
Revisorerna

SKRIVELSE

Förbundsdirektionen

Ansvarsgranskning 2017

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har PwC genomfört årlig granskning av förbundets verkställande organ. Granskningen är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2017 och tar utgångspunkt från kommunallagens revisionskapitel.

Vår granskning visar följande:

- Förbundsdirektionens styrning och kontroll bedöms till övervägande del varit tillräcklig under år 2017 (intern kontroll)
- Redovisat resultat för år 2017 bedöms i stort vara förenligt med fastställd driftbudget för kollektivtrafikmyndigheten. Tillräckliga underlag saknas för en samlad bedömning av målpuppfyllelse avseende ekonomi och effektivitet (ekonomiskt tillfredsställande)
- Det finns indikationer att verksamheten under år 2017 har förbättrat målpuppfyllelsen inom målområdet *Attraktivitet*. Revisionen saknar emellertid tillräckliga underlag för att pröva om det samlade verksamhetsresultatet för år 2017 är förenligt med fastställda mål. (ändamålsenlighet)

Underlag för gjorda bedömningar framgår av bifogad rapport.

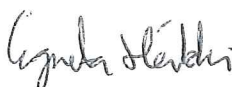
För framtiden lämnas följande rekommendationer:

- Att direktionen säkerställer att samtliga mål och målindikatorer tydligt utvärderas i förbundets årsredovisning
- Förbundsdirektionen säkerställer att styrning och kontroll över verksamheten som bedrivs i bolagsform motsvarar de krav som ställs i kommunallagen

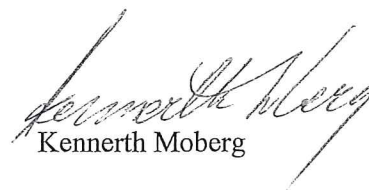
Luleå 2018-05-16

Anders Åknert
revisionens ordförande

Agneta Heikki

Kennerth Moberg

Bilaga:

Revisionsrapport ”Ansvarsgranskning 2017”, maj 2018, PwC

Revisionsrapport

Ansvarsgranskning 2017

Norrbottnens läns
kollektivtrafikmyndighet

Bo Rehnberg
Cert. kommunal revisor

Maj 2018

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund	3
1.2. Syfte, kontrollområden och revisionskriterier	3
1.3. Metod och avgränsning	3
2. Iakttagelser och bedömningar	4
2.1. Intern kontroll	4
2.2. Ändamålsenlighet.....	5
2.3. Ekonomiskt tillfredsställande	6
3. Avslutning.....	7
3.1. Sammanfattande revisionell bedömning	7
3.2. Rekommendationer.....	7

2018-05-16

Per Stålborg

Uppdragsledare

Bo Rehnberg

Projektledare

Sammanfattning

På uppdrag av förbundets revisorer har PwC genomfört årlig granskning av förbundets verkställande organ. Granskningen tar utgångspunkt från kommunallagens revisionskapitel.

Vår granskning visar följande:

- Förbundsdirektionens styrning och kontroll bedöms till övervägande del varit tillräcklig under år 2017 (intern kontroll)
- Redovisat resultat för år 2017 bedöms i stort vara förenligt med fastställd driftbudget för kollektivtrafikmyndigheten. Tillräckliga underlag saknas för en samlad bedömning av måluppfyllelse avseende ekonomi och effektivitet (ekonomiskt tillfredsställande)
- Det finns indikationer att verksamheten under år 2017 har förbättrat måluppfyllelsen inom målområdet *Attraktivitet*. Revisionen saknar emellertid tillräckliga underlag för att pröva om det samlade verksamhetsresultatet för år 2017 är förenligt med fastställda mål. (ändamålsenlighet)

Resultat och underlag för gjorda bedömningar redovisas i följande avsnitt.

För att utveckla sitt ansvarsutövande bör följande rekommendationer prioriteras:

- Förbundsdirektionen säkerställer att samtliga mål och målintikatorer tydligt utvärderas för förbundets årsredovisning
- Förbundsdirektionen säkerställer att styrning och kontroll över verksamheten som bedrivs i bolagsform motsvarar de krav som ställs i kommunallagen

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionsred följer att revisorerna årligen ska granska alla verkställande organ inom ett kommunalförbund.

I kommunalförbund ska det som beslutande församling finnas ett förbundsfullmäktige eller förbundsledning. Den beslutande församlingen ska tillsätta en förbundsstyrelse. Om ett förbund är organiserat med en förbundsledning, skall ledningen också vara förbundsstyrelse. I styrelsens uppdrag ingår att förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med förbundsmedlemmarnas/-ledningens uppdrag. Som en följd av detta bör styrelsen bygga upp system och verktyg för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa verktyg tillämpas på avsett sätt.

Revisionsobjektet i denna granskning är förbundsledningen i sin roll som förbundsstyrelse.

1.2. Syfte, kontrollområden och revisionskriterier

Revisorernas uppdrag regleras i kommunallagen kapitel 12. Syftet med granskningen är att granska och pröva om ledningens ansvarsutövande skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll. Granskningen omfattar följande kontrollmål:

Intern kontroll

- Politisk styrning och kontroll

Ändamålsenlighet

- Måluppfyllelse verksamhet

Ekonomiskt tillfredsställande

- Måluppfyllelse ekonomi och effektivitet

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionell bedömning. I aktuell granskning används framför allt följande revisionskriterier:

- Kommunallagen 6:6, 9:2
- Följsamhet till ledningens uppdrag i form av mål och budget
- Förbundsordning

1.3. Metod och avgränsning

Analys av för granskningen relevant dokumentation samt vid behov kompletterande intervjuer med företrädare för förbundet. I tid avgränsas granskningen till kalenderåret 2017. Övrig avgränsning: se bakgrund, syfte, kontrollområden och revisionskriterier.

2. *Iakttagelser och bedömningar*

2.1. *Intern kontroll*

I revisorernas uppdrag ingår att granska och pröva om den interna kontrollen är tillräcklig. Med detta avses bland annat att ansvar, befogenheter och skyldigheter är tydliggjorda i organisationen men även att de politiska organen utövar rimlig styrning och kontroll av verksamheten.

I denna granskning har följande kontrollområden valts för att pröva den interna kontrollen:

2.1.1. *Politisk styrning och kontroll*

Förbundsdirektionens uppdrag regleras dels i lagstiftning och dels i förbundsinterna styrdokument (förbundsordning, reglemente m.m.). I sammanhanget noteras att förbundet i mycket hög grad bedriver sin verksamhet i bolagsform.

Förbundsdirektionen har under 2017 haft 4 protokollförda sammanträden (71 ärenden). Direktionen har under året fattat ett antal styrande beslut i enskilda ärenden. Följande har noterats:

- Budget och verksamhetsplan 2018 (maj)
- Plan för intern kontroll 2017-2018 (maj)
- Överlåta befogenhet att ingå avtal om allmän trafikplikt till Luleå kommun för år 2020-2030
- Diverse enskilda ärenden som rör förbundets verksamhet som bedrivs i aktiebolag

I direktionens uppdrag ingår att utöva ägarrollen för förbundets aktiebolag. Uppdraget regleras i kommunallagen kap 10:3. Årets granskning visar att direktionen under året bland annat utsett styrelseledamöter till tre av förbundets bolag samt godkänt revidering av bolagsordning i Bussgods Norrbotten. Direktionens beslut i maj 2017 – där man uppdrar till länstrafikbolaget att besluta om bolagsordning och ägardirektiv för nybildade Bussgods i Norr AB – har inte hanterats i enlighet med kommunallagen. Beslut om bolagsordning kan inte delegeras till annat beslutsorgan.

Förbundsdirektionens kontroll av verksamheten under granskningsperioden har framför allt kommit till uttryck i samband med behandling av delårsrapport respektive årsredovisning.

Under året har förbundsdirektionen vid varje möte fått diverse information från verksamheten som bedrivs i förvaltnings- och bolagsform.

Granskning av årsredovisning 2017 visar följande:

- Innehåller redovisning av målområden och -indikatorer i trafikförsörjningsprogram: Tillgänglighet (3 st), Attraktivitet (3 st), Miljö (3 st), Effektivitet (3 st)
- Saknar ekonomisk uppföljning mot drift- respektive investeringsbudget (budget och verksamhetsplan 2017)

Till följd av att en stor andel av offentlig verksamhet bedrivs i bolagsform har kommunallagen skärpts när det gäller uppsikt över denna verksamhet. Vi har noterat följande:

- Direktionen har under året inte i beslut prövat om verksamheten som bedrivs i bolagsform varit förenlig med fastställda kommunala ändamål och kommunala befogenheter (Kommunallagen 6:9)
- Direktionen har inte utsett ägarombud och utfärdat ombudsinstruktion till bolagsstämman i helägda Länstrafiken i Norrbotten AB

2.1.2. *Bedömning*

Förbundsledningens styrning och kontroll bedöms till övervägande del varit tillräcklig under året. Bedömningen baseras på att direktionen i protokoll kan verifiera att den under året utövat styrning och kontroll över förbundets verksamhet och ekonomi.

2.2. *Ändamålsenlighet*

I revisorernas uppdrag ingår att granska och pröva om verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Med detta begrepp avses att förbundsstyrelsen och verksamheten lever upp till förbundsledningens mål, riktlinjer och beslut samt gällande lagstiftning och föreskrifter.

I denna granskning har följande kontrollområden valts för att pröva ändamålsenligheten:

2.2.1. *Måluppfyllelse för verksamheten*

Styrningen av förbundets verksamhet sker framför allt genom följande styrdokument:

- Regionalt trafikförsörjningsprogram
- Budget och verksamhetsplan

Redovisning av verksamhetens måluppfyllelse sker främst genom årsredovisning.

Granskning av årsredovisning 2017 visar följande:

Målområde	Indikatorer	Måltal	Utfall
Tillgänglighet	Kundnöjdhet	Ja, 80 %	60-75 %
	Tillgängliganpassade fordon	Nej, saknas	32,6 %
	Tillgängliganpassade hållplatser	Nej, saknas	-
Attraktivitet	Kundnöjdhet	Ja, 80 %	se ovan
	Antal påstigande	Ja, ökning 10-15%	ökning 2017
	Marknadsandel	Nej, saknas	ökning 2017
Miljö	Fordon förnybara bränslen	Ja, 90 %	ökning 2017
	Fordonens utsläpp	Ja, minskning 50 %	-
	Energiförbrukning	Ja, minskning 25 %	-

Av sammanställningen framgår att målsatta mätetal finns för 6 av 9 fastställda indikatorer. I vissa fall ska måltalen nås senast år 2020. Årsredovisningen innehåller en mängd statistik som är hänförlig till fastställda indikatorer. En brist med redovisningen är att den inte på ett tydligt sätt utvärderar måluppfyllelse, varken för fastställda målområden eller för enskilda mätindikatorer.

Vi noterar i granskningen att det sker en översyn av förbundets verksamhetsmål under år 2018.

2.2.2. Bedömning

Granskningen indikerar att måluppfyllelsen har förbättrats något inom målområdet *Attraktivitet* jämfört med föregående år. Till följd av att det inte sker en systematisk utvärdering av samtliga verksamhetsmål för år 2017 saknas tillräckliga underlag för att göra revisionell bedömning inom granskningsområdet.

2.3. Ekonomiskt tillfredsställande

I revisorernas uppdrag ingår att granska och pröva ifall verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Med detta begrepp avses till exempel att verksamheten bedrivs inom tilldelad budget.

I denna granskning har följande kontrollområden valts för att pröva ekonomiskt tillfredsställande:

2.3.1. Måluppfyllelse för ekonomi och effektivitet

Styrningen av förbundets verksamhet sker framför allt genom följande styrdokument:

- Regionalt trafikförsörjningsprogram
- Budget och verksamhetsplan

Redovisning av verksamhetens måluppfyllelse sker främst genom årsredovisning. Granskning av årsredovisning 2017 visar följande:

Målområde	Indikatorer	Måltal	Utfall
Effektivitet	Intäktsutveckling	Nej, saknas	ökning
	Kostnadstäckningsgrad	Ja, 50 %	50,9
	Nettokostnad per km	Nej, saknas	1,52 kr
Budget/VEP	Driftbudget 2017, förbund	Ja, resultat 0 tkr	resultat -29 tkr
	Resultatbudget 2017, koncern	Nej, saknas	resultat -3 tkr
	Investeringsbudget 2017, förbund	Ja, budget 200 tkr	-

Av sammanställningen framgår att måltal saknas för vissa områden. En brist med redovisningen är att den saknar en systematisk uppföljning och redovisning av samtliga fastställda mål.

2.3.2. Bedömning

Redovisat resultat för år 2017 är i stort förenligt med fastställd driftbudget för kollektivtrafikmyndigheten samt mål avseende kostnadstäckningsgrad. Mål avseende ökad kostnadseffektivitet inom kollektivtrafiken har inte uppnåtts.

3. Avslutning

3.1. Sammanfattande revisionell bedömning

Utifrån genomförd granskning görs följande revisionella bedömningar:

Kontrollområden	Revisionell bedömning
Intern kontroll	Till övervägande del Iakttagelser: <ul style="list-style-type: none"> - Direktionen kan verifiera att den utövat styrning och kontroll över förbundets verksamhet och ekonomi år 2017 - Direktionens uppsikt över verksamhet som bedrivs i bolagsform har inte motsvarat krav i kommunallagen
Ändamålsenlighet	Går ej bedöma Iakttagelser: <ul style="list-style-type: none"> - Granskningen indikerar att under år 2017 skett en positiv utvecklingstrend inom målområden <i>Attraktivitet</i> - Tillräckliga underlag saknas för att göra en samlad bedömning av verksamhetens målpåfyllelse år 2017
Ekonomiskt tillfredsställande	Delvis Iakttagelser: <ul style="list-style-type: none"> - Redovisat resultat för år 2017 är i stort förenligt med driftbudget för RKM:s verksamhet samt mål avseende kostnadstäckningsgrad - Mål avseende ökad kostnadseffektivitet inom kollektivtrafiken har inte uppnåtts för år 2017

3.2. Rekommendationer

För att utveckla verksamheten bör följande rekommendationer prioriteras:

- Förbundsdirektionen säkerställer att styrning och kontroll över verksamheten som bedrivs i bolagsform motsvarar de krav som ställs i kommunallagen
- Förbundsdirektionen säkerställer att samtliga mål och målindikatorer tydligt utvärderas i förbundets årsredovisning